

EPIDEMIOLOGISCH BULLETIN VAN DE GEZONDHEIDSINSPECTIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

INHOUDSOPGAVE

EEN RANGIJTE VAN Q-KOORTS

E D I T O R I A L

Zoönosen blijven voor een veldepidemioloog erg boeiende aandoeningen. Een bronopsporing loont steeds de moeite en de zoektocht naar een transmissieroute leidt soms tot de meest onverwachte situaties. Al bij al blijven zoönosen vrij uitzonderlijk. Dit geldt natuurlijk niet voor alle zoönosen. De frequentste is nog steeds een salmonellose en *Salmonella* kiemen zitten helemaal vooraan in de lijst van meest geïdentificeerde organismen in de laboratoria. Toch zijn er een aantal zoönosen die veel minder frequent voorkomen. Hun ziektegeschiedenis heeft soms eerder een anekdotische karakter maar toch heeft men de voldoening dat men

via het opsporen van een besmettingsbron nieuwe infecties voorkomt. In het verleden kwamen heel wat beroepsactiviteiten hiervoor in aanmerking. Via de mechanisatie en de verbetering van de bedrijfshygiëne zijn de meeste besmettingsrisico's geannuleerd. Landbouw en tuinbouw blijven wel over. Ook huisdieren, bepaalde sporten en hobby's kunnen leiden tot een verhoogd besmettingsrisico. Vorige maal hebben we u een mini-psittacose epidemie voorgeschoteld, thans hebben we het over Q-fever. Ook voor volgende maand staat er een zoönose op het menu.

Verantwoordelijk uitgever
F. DONDEYNE

Gezondheidsinspectie
K. DE SCHRIJVER
D. WILDEMEERSCH
A. SMIS
W. VANDER BRACHT

Instituut Voor Hygiëne
en Epidemiologie
F. VAN LOOCK
V. VAN CASTEREN

Een aanflits van Q-koorts

Koen De Schrijver

Op de gezondheidsinspectie ontvingen we een melding van een bijzondere ziekte die thuis hoort in de familie van de rickettsiosen, namelijk Q-koorts.

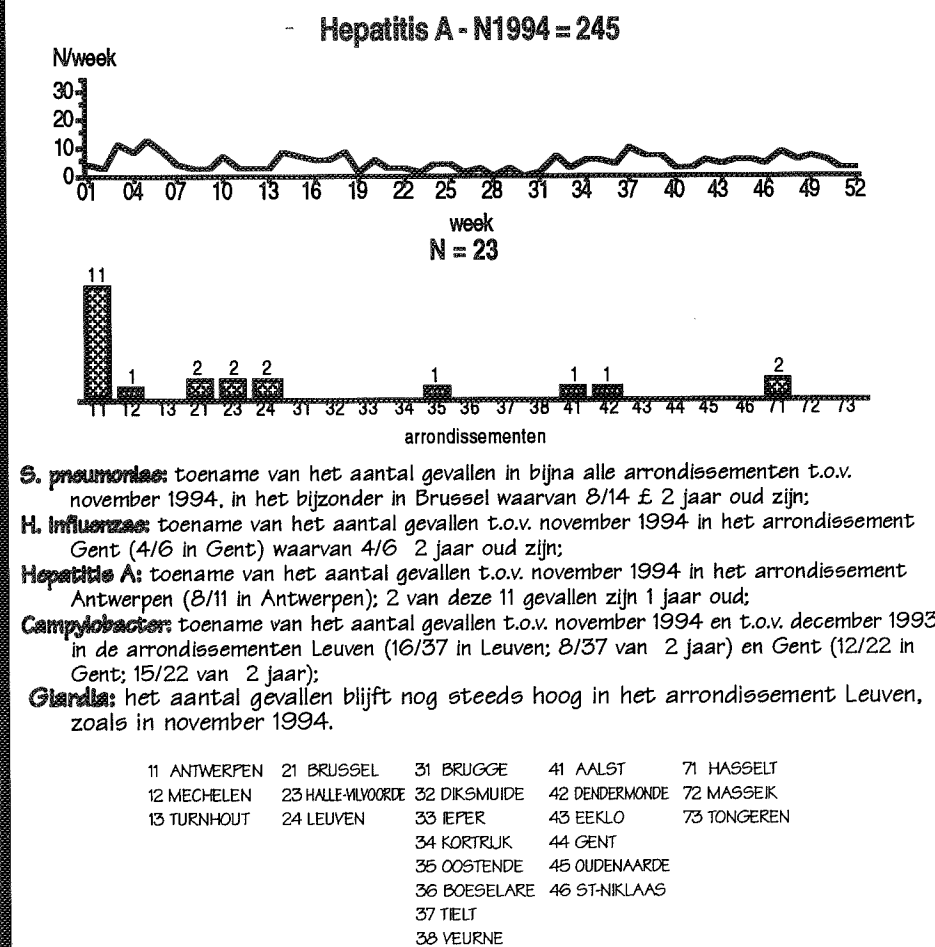
Rickettsiosen zijn vlektyphusachtige aandoeningen die veroorzaakt worden door Rickettsiae en die met uitzondering van epidemische vlektyphus overgedragen worden door vlooiën, teken of mijten en dit vanuit een dierreservoir. Ze behoren op die manier tot de groep van de zoönosen waartoe ook o.m. brucellose, leptospirose en boviene tuberculose horen. De verantwoordelijke kiem voor een Q-fever infectie is *Coxiella burnetii*.

Casus

Het betreft hier een 53-jarige man uit het Antwerpse met een blanco voorgeschiedenis. Een tiental dagen voor hij zijn huisarts raadpleegt, klaagt hij van hoge koorts, anorexie, zweten en moeheid. Zijn huisarts schrijft hem Clamoxyl voor. Na tien dagen wordt hij wegens persisterende koorts opgenomen in het ziekenhuis.

Hier ziet men een man die er niet ziek uitziet maar die een temperatuur heeft van 38,4°C. De systemanamnese levert geen bijzonderheden op en tevens vertelt bij dat hij niet op reis geweest is, dat hij geen specifieke hobby's heeft, dat hij geen huisdieren heeft en dat hij van beroep fruitdelaar is.

Het hematologisch onderzoek wijst op een licht inflammatoir ziektebeeld met een matig gestegen sedimentatie en een discrete toename van het aantal leucocy-



ten met een normale differentiatie. Behalve lichtgestoorde levertesten was het biochemisch onderzoek normaal. Reumatesten, antinucleaire factor en hemocultuur waren negatief.

De technische onderzoeken leverden de volgende gegevens op. RX-thorax was normaal. Hetzelfde gold voor de cardiale echografie, het ECG en de echo van het abdomen. Een Ct opname van lever en milt wees op een discrete hepatosplenomegalie. De leverbiopsie duidde op een granulomaatuze hepatitis.

Antistoffen tegen hepatitis A, B en C, waren negatief. Idem dito voor CMV, EB, Toxoplasma, Brucella, Leptospira, Borrelia, burgd., Mycoplasma en een aantal respiratoire virussen. De complement-bindingreactie tegen *Coxiella burnetii* was positief. Deze bedroeg 1 op 2048. Controle via immunofluorescentie gaf de volgende cijfers: IF-

IgM bij opname 1 op 80, na 3 weken 1 op 40 en na drie maand 1 op 40. De IF-IgG was bij opname negatief, om na drie weken 1 op 20480 te bedragen en na drie weken 1 op 40960.

De patiënt genas zonder specifieke therapie.

Wat zijn nu de belangrijkste literatuurgegevens voor Q-fever?

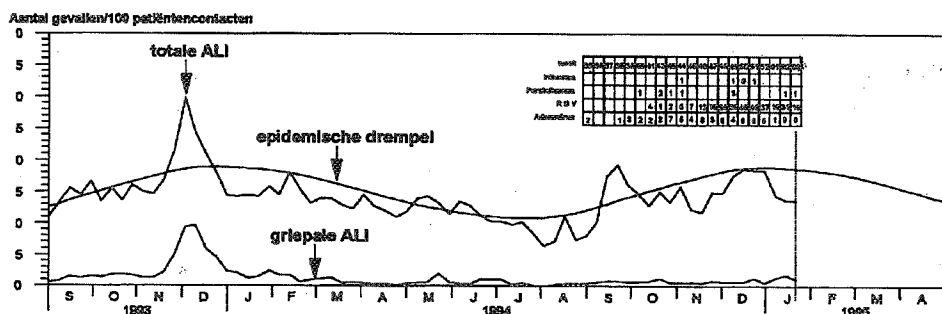
Ziekteverwekker, ziektebeeld en epidemiologie

In 1937 beschreef Derrick bij slachthuispersoneel in Australië een ziektebeeld waarbij hoge koorts vooropstond. Een oorzaak was toen niet gevonden, vanwaar de naam query (vraagteken) fever. In hetzelfde jaar isoleerden Burnet en Friedman de *Coxiella burnetii*. Dit is een obligate intracellulaire parasiet. De bacteriën zijn relatief thermisch resistent en ook weerstan-

SURVEILLANCE VAN ACUTE LUCHTWEGENINFECTIES EN VAN GRIEP

nr. 2

FEBEUARI



EPIDEMIOLOGISCHE OPGAVE : DECEMBER 1994

Er werden deze maand nog 12 gevallen van meningokokkenmeningitis gemeld :

- vier in Antwerpen : een jongen van vijf en een van tien jaar en een meisje van zes maanden die genazen en een jongetje van vijf maanden dat overleed;
- vier in Brabant : twee jongens van respectievelijk zeven en tien en twee meisjes van 18 en 25 jaar; evolutie gunstig voor zover meegedeeld;
- twee in Limburg : twee jongens van respectievelijk één en vijf jaar; evolutie eveneens gunstig.
- twee in West-Vlaanderen : een jongetje van vijf maanden en een jongen van tien jaar; evolutie gunstig;

In Antwerpen bleek een landbouwer besmet door brucellose. De serologie was positief, zowel voor *B. melitensis* als *B. abortus*. Vermoedelijk was hij door zijn vee besmet.

Op verschillende plaatsen in Antwerpen, Brabant, Oost-Vlaanderen en Limburg werden kleine clusters van hepatitis A bij de schoolgaande jeugd vastgesteld.

Echte epidemieën uit een gemeenschappelijke besmettingsbron werden niet aangetoond. Het ging veeleer om besmettingen van persoon op persoon.

In een bejaardeninstelling in Antwerpen heerste een epidemie van scabies. Men telde een twintigtal patiënten.

Bij het vrij hoge aantal salmonella-aangiften in Limburg zijn er heel wat aangiften van *S. enteritidis* die laatsttijdig door laboratoria werden aangegeven. Het gaat dus niet om een plotse verhoging van het aantal gevallen.

Importpathologie

Een Marokkaan keerde uit vakantie in Marokko terug met cholera en werd in gedehydrateerde toestand onmiddellijk na zijn aankomst op de luchthaven naar het ziekenhuis overgebracht. De evolutie was gunstig.

Er werden drie gevallen van buiktyfus gemeld :

een 34-jarige vrouw die uit Indië terugkeerde, een 18-jarige Pakistanees die uit Pakistan kwam en een 21-jarige man die in Pakistan en Koeweit had gereisd.

Een 47-jarige man keerde uit Indië terug, besmet door paratyfus A.

Een Nederlander werd in Pakistan besmet door shigellose (*Sh. sonnei*). Al deze gevallen evolueerden gunstig en er werden geen secundaire gevallen gemeld.

Verder werden twee gevallen van malaria, verwekt door *P. falciparum* aangegeven, het éne afkomstig uit Thailand het andere uit Ghana.

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP - GEZONDHEIDSINSPECTIE

MELDINGEN INFECTIEZIEKTEN						V l a a n d e r e n		
	Antwerpen	Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Limburg	Totaal	dec. vorig jaar	vanaf 1 jan '94
DARMINFECTIE/INTOXICATIE								
Buiktyfus	2	1	0	0	0	3	1	11
Salmonellose	23	3	1	4	20	51	29	754
Shigellose	5	0	0	0	0	5	0	31
Yersiniose	0	0	0	0	0	0	2	0
Campylobacteriose	7	11	0	0	0	19	11	374
Rota-virus-enteritis	0	0	0	0	0	0	1	0
Collectieve V.T.I.	0	0	0	0	0	0	0	0
SEKSUEEL OVERDR. AANDOENING								
Syfilis	1	0	0	0	0	1	3	8
Gonorrhoe	2	0	0	0	0	2	1	30
Chlamydia-infectie	1	0	0	2	0	3	3	42
MENINGITIS								
Meningokokkeninfectie	4	4	1	0	2	11	6	98
Andere Meningitiden	0	0	0	0	0	0	0	0
ANDERE BACTERIËLE AANDOENING								
Leptospirose	0	0	0	0	0	0	0	0
Tetanus	0	0	0	0	0	0	0	0
Roodvonk	4	0	0	0	2	6	6	126
Brucellose	1	0	0	0	0	1	0	3
Psittacose	0	0	0	0	0	0	0	0
Borreliose	0	0	0	0	0	0	0	0
VIRALE AANDOENINGEN								
Hepatitis A	22	12	0	9	2	45	18	141
Hepatitis B	1	0	1	0	0	2	6	51
Hepatitis C	1	1	0	0	0	2	0	14
Mazelen	0	0	0	0	0	0	0	0
Parotitis	0	0	0	0	0	0	0	0
PROTOZOÏRE AANDOENINGEN								
Malaria	1	0	1	0	0	0	1	20
Toxoplasmosse	0	0	0	2	0	0	3	11
RESPIRATOIRE AANDOENINGEN								
Tuberculose	27	13	9	0	10	59	32	588
BESMETTELIJKE HUIDZIEKTEN								
Scabiës	22	0	0	0	0	22	4	81
Erysipelas	0	0	0	0	0	0	0	0